

"Kalbindeki adâvete adâvet et, onun ref'ine çalış. Hem en ziyade sana zarar veren nefs-i emmârene ve hevâ-i nefsine adâvet et." Nefis şuursuz bir duygu iken, neden düşman oluyoruz? Başkasının nefsindeki nefse adavet etmek caiz mi?

إِنَّ النَّفْسَ لَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ ۗ Meâli: **"Nefis daima kötü şeylere sevk eder."** (Yusuf, 12/53) âyeti, hem de **أَعْدَىٰ أَعْدَىٰ عَدُوِّكَ نَفْسُكَ الَّتِي بَيْنَ جَنَبِكَ** mânâ-yı şerifi: **"Senin en zararlı düşmanın, nefsendir."**(1) hadisi açıkça gösteriyor ki, insanın en tehlikeli ve zararlı düşmanı, içindeki nefs-i emmaresidir.

Kötülüğü emreden nefse düşmanlık etmek demek, başta baskı yolu ile dayatılan o kötülüğü yapmamaya azmetmek, sonra da dayatılan o kötülüğün kendisinden nefret etmek ve şefkatle terbiye etmek için tedbir almak anlamına geliyor.

Mesela, nefis **"Filanca adamın parasını çal."** diyor. **"Çaldığın bu kolay para ile hem şarap içersin hem kumar oynarsın hem de benim istediğim her arzuyu yerine getirmeye gücün olur."** dese. Nefsin bu gayrimeşru isteklerinden nefret etmek, bizzat nefse bu isteklerinden dolayı buğzetmek imanın, ahlakın bir gereği olmaz mı?

Nefsin terbiyesiyle ilgili yöntemlerin neler olduğu ayet, hadis ve İslam alimlerinin beyanlarında vardır. Nefis şuursuz, kör, ahmak ve ileriye görmüyor olabilir, ama istediği şeyler gayet çirkin, haram ve insanı helak olmaya sürükleyen şeylerdir ve hepsi de düşmanlığı ve buğzu hak ediyorlar.

İnsanın nefse ve nefsin haram isteklerine düşmanlık etmesi, imanın ahlakın ve kulluğun bir gereğidir.

Başkasının nefsine adavet etmek zamanla kişiye adavete dönüşeceği için bu yaklaşım doğru olmaz. Zaten kendi nefsimize adavet etmemiz başkasına adavet etmememiz içindir. Yani **adavet etme ihtiyacını kendi nefsinde ve hevanda gider ki Mümin kardeşlerine adavet etmeyesin dersi** veriliyor.

Ama kişilerden bağımsız bir şekilde günahlardan ve kötü hasletlerden nefret edilebilir. Yani günahkara değil de günaha adavet edilebilir. Mesela içki içen bir akrabanın var içki içme günahına düşmanlık besleyebilirsin ama içki içen akrabaya düşmanlık besleyemezsin; ancak acır, ıslahı için dua edebilirsin.

(1) bk. Aclûnî, Keşfü'l-Hafâ, 1/143.